

מישחקיכוחות — יש דברים המותרים רק לגברים, וכשהאשה נוטלת את החירות ופולשת לתחומם האסור, הם רואים בה אשה זולה, ומתנהגים בהתאם.

גם הסביבה אינה מאירה פנים לאשה הגרושה. אומרת על כך דיקלה תדמור, גרושה בת 35 ואם לשניים: „לאשה גרושה יש מעט מאד סיכויים להשתלב בחברת השכונתית של אימהות ונשים נשור אות. אחרי הגירושין לא מצאתי עוד את מקומי בחברה זו. כשהייתי נשואה והלכתי לבדי לקולנוע, קיבלה זאת החברה בהבנה, משום שידעו שבעלי אינו אוהב ללכת לקולנוע. היום, כשאני הולכת לבד, יש לי הרגשה שרואים בי אשה בודדה ומסכנה שאין לה עם מי לצאת.”

והיא מוסיפה: „פה, בארץ, אשה לא יכולה להתקיים בכלל אם אין לה בעל. לכל משפט מוסיפים: תגידי לבעלך, תביאי את בעלך. לחברה מובן-מאליו ש לכל אשה חייבת להיות בעל. זו איננה בעייה לגבי גבר. אשה גרושה, שהיתה מורגלת תמיד לחברת זוגות נשואים, מוצאת עצמה חסרת-קשרים — הקשרים החברתיים שלה מימי-הרווקות מנותקים, או שכולם כבר נשואים, ואז היא נאלצת לחפש במועדוני-היכרות, וגם שם היא עלולה להיתקל באפלייה, כי המקום כבר מלא רווקות, המועדפות על הגרושות. אבל אין לה ברירה — היא חייבת למצוא לה ברזוג חדש, כדי שלא יסתכלו עליה כעל מיסכנה.”

„הגבר הישראלי מזולזל מאד באשה ה- גרושה.” טוענת שרה סייקס. „הגברים הר- פנויים שאני נתקלתי בהם, חושבים ש- יציאה עם בחורה יותר מפעם-פעמיים, טומנת בחובה התחייבות לנישואין. לכן מה יותר בטוח מלצאת עם גרושה? עם אחת כזו אפשר לשכב בלי התחייבות. מה יש לה כבר להפסיד? אבל לעומת זאת, אינני מבינה מדוע קשר פסיכי מוקדם פוסל מלרצות להתוודע אליה לעומק, ולהתיידד עימה. בעיני החברה, הגרושה נחשבת פגומה ומשומשת, והיא חייבת להתפשר. איזה זכות יש לך לדרוש? את כבר גרו- מיסכנה.”

באחד ממועדוני ההיכרויות: נשים ממחינות ליד קיר המועדון להזמנה לדקוד

הנשואים, אך הוא פוגש שם רק בזוגות. עדימרה הוא נותר מחוץ למעגל לצאת, הוא לא יכול, כי מקומות-הבילוי המקובי לים, כמו מועדוני-לילה, בארים ואולמות- ריקודים מחייבים זוגות. ללכת לבד אי עם חבר, הם מלהזכיר!

„מה אני צריך, שהחבר יידע שאין לי עם מי לצאת? חוץ מזה, אני לא רוצה להופיע כמו איוה מיסכן, התוודה כלכלן בן 32, בעל הופעה סבירה בהחלט, שלא רצה להזדהות בשמו. (קיראי לי רמי איסק). הוא ניסה כבר להכיר בחורות בכל האמצעים: „התחלתי איתן בבית-קפה, באוטובוס, אס-כי אני סולד מדרך זו. ידידי הנשואים ניסו לדחוף לי כל מיני בחורות כאילו באקראי, כאשר באתי לביר תם. ניסיתי אפילו את מודעות השידוכים, והעליתי חרס. הבחורה שאני מחפש — משכילה, נאה ורצינית — כנראה יושבת בבית, ואני בטוח שגם היא מחכה.”

דיקלה תדמור, גרושה בת 32, דוקי טורנטית לשפות קלאסיות ופמיניסטית פעילה, יש הרבה נגד התברה בארץ: „קשה מאד להזני את המוסכמות בארץ.

כבר קיים בקנדה, ארה"ב, אנגליה ודרום אפריקה זה כמה שנים, ואת רעיון הקמתו בתל-אביב, לאחר שהוקם כבר בירושלים, הגו שתי עולות מאנגליה — סונדיה סינג ובנילה קריפט, אשר שמו להם למטרה ליצור מקום-מיפגש חברתי עבור הורים גרושים ואלמנים, אשר יהווה מיסגרת משוחררת מלחצי החברה לזוגיות. הם מארגנים, בין השאר, פעילויות חברתיות שבהן נוטלים חלק גם הילדים — יוצאים לפיקניקים, לטיולים, לשפת-הים, ממש כפי שהיתה שיגרת-חיהם לפני התרפרקות המיסגרת המישפחתית המסודרת. פעם בשבועיים הם מתאספים במועדונם, הנמצא בבית-כנסת לפורמי ברחוב קר-ליבך. הערב כולל הרצאות בנושאים הר- נגעים להם ישירות, ונושאים חברתיים ואמנותיים כלליים. הם שומרים על קשרים חברתיים הדוקים גם מחוץ לפעילות במור- עדון ובעלי-המיקצוע שביניהם מספקים את שירותיהם המיקצועיים לחבריהם.

שרה סייקס, שהיא אחת משיבעה חברי הוועד של האירגון, והדוברת שלו, מונה את מטרותיו: „האירגון שלנו משרת גם את הילדים — הם מרבים עכשיו לצאת לטיולים ולפגוש חברים שנמצאים באותו מצב ואין להם הרגשה של יוצאי-דופן. המטרה שלנו, בעיקרה, היא לשנות את הגישה החברתית למישפחות עם הורה אחד, שלא יציגו אותם כמיסכנים — לא את ההורים ולא את ילדיהם. ולטווח ארוך, אנו מקווים להשפיע על הגישה המימ- סדית — להתניחם אלינו כאל מישפחה הזכאית לכל אותם זכויות כמו למישפ- חה עם שני הורים.”

„אנחנו בפירוש לא סוכנות-שידוכים, מוסיפה ביולה קריפט, גרושה נאה בת 34, אם לשניים וחברתי-ועד: „אלה הבאים למצוא אצלנו בן או בת זוג, טועים. כי המטרה שלנו היא רק להגדיל את חוג המכרים ולמצוא חברה.”

אך יש גם כאלה שעדיין לא מצאו להם מיסגרת, ובחיפושיהם הנואשים אחר חבר- רה הם מגיעים אל המועדונים השונים, שצצו לאחרונה כפיטריות, מתוך החכרה הגוברת בצרכיו המיוחדים של חוג הר- בודדים הרחב, בן כל הגילים.

„עשרים אחוז מלקוחותי באים לי- טיפול בגלל בעיית הבדידות,” מצ- היר הפסיכולוג ד"ר דויד רודי, בחברה הבנויה על זוגות, קשה מאד לאדם החסר ברזוג למצוא את מקומו הר- נאות. ככל שהוא מתבגר, הולך ומידלדל חוג מכריו. הללו נישאים ושוקעים אחר- כך בבעיות שלו, לרווק, אין כל חלק בהם. הוא אומנם מוזמן מפעם לפעם לבית ידידיו

שה? ואני טוענת: דווקא משום היותי גרושה, אני יודעת מה לדרוש מחיי- הנישואין ומברזוג חדש. ואינני מוכנה להתפשר!”

אם החברה אינה מוכנה לקבל אנשים אלה אל קירבה, החליטו הללו להתאגד, והקימו את אירגון הורים ללא ברזוג או, באנגלית, P.W.P., האירגון

דווקא משום שאני גרושה, אני יודעת מה לדרוש מגבר

במיוחד לגבי האדם הבודד. הייתי הרבה בחו"ל, ותופעות של לחצים-חברתיים של להיות „מסופח” למישהו, אינו נפוץ כמו כאן. אני, למשל, אוהבת מאד ללכת לבאר רים, אבל במובן זה אני עדיין לחוצה במוסכמות — אני חוששת שיהשבו אותי למיסכנה שלא הצליחה למצוא מישהו.” טוען ד"ר רודי: „אדם מתחיל לדעת מוקדם מאד בחייו שהוא בודד, אך מתחיל להודות בכך מאוחר.”

„בארץ, בודד” הוא כישלון ושמירדרף ללא-יוצאה.” טוען רמי איסק, והבעייה חמורה יותר אצל נשים בודדות, משום ש- את בדידותן מנצלים כל מיני בודדים כמוני ומחפשי הרפתקה קלה וחולפת, מאידך נשארם הגברים בודדים ורווקים, מפני (המשך בעמוד 42)